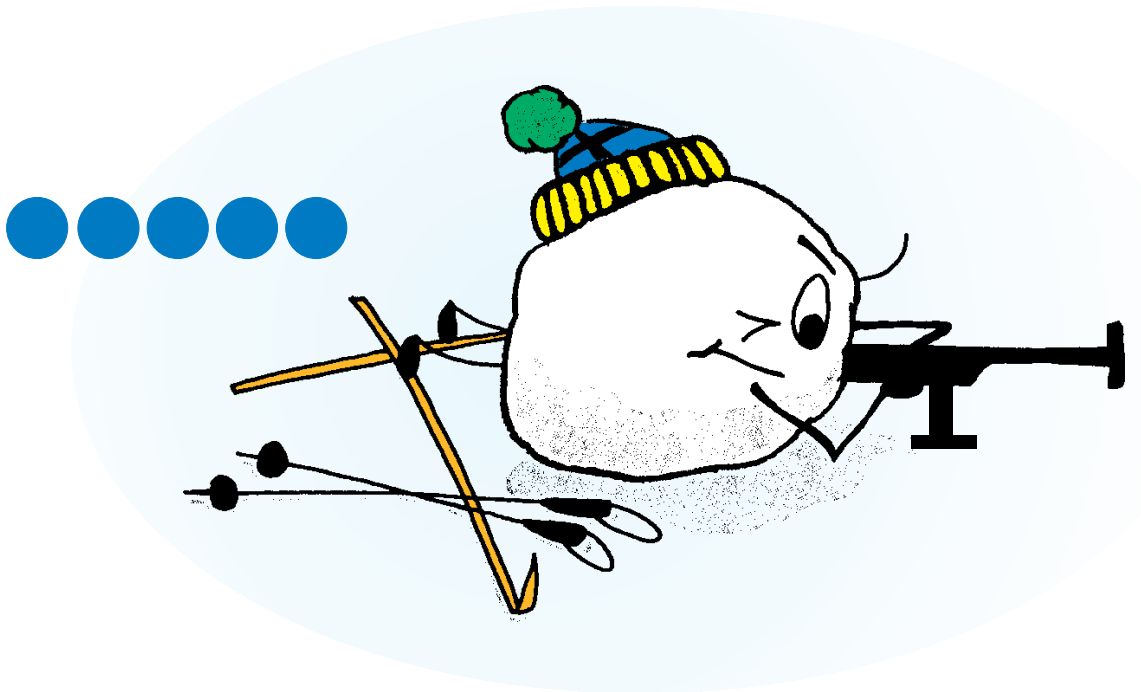

SUOMEN AMPUMAHIIHTOLIITTO
FINNISH BIATHLON ASSOCIATION

OHJAAJA OPAS 2

**SUOMEN AMPUMAHIIHTOLIITTO
FINNISH BIATHLON ASSOCIATION**

Suomen Ampumahiihtoliitto ry

**Oppaan aineisto koottu
Ohjaajanopas 1-2
Ampumahiihdon valmennusopas**

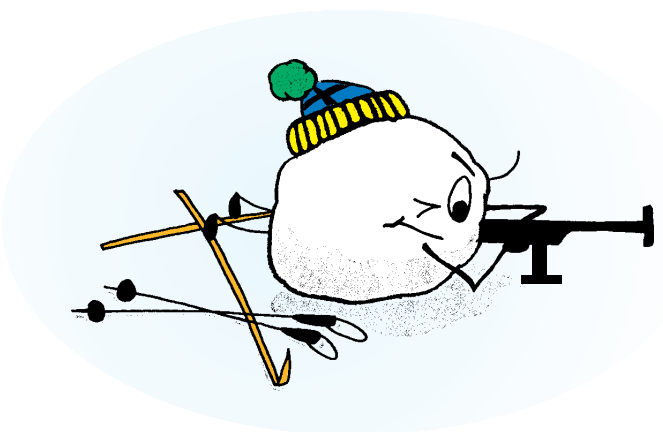
**Oppaitten toteuttajat
Esa Haapala
Heikki Haimi
Urpo Honka-Hallila
Heikki Oksman**

**Piirrookset
Lasse Hellsten
Juhani Kupsanen**

Ohjauksen kulku

1. Peli
2. Asiat teoriassa
  - turvamääräykset
  - makuuammunta teoriassa
  - tuen paikka
  - hinnan paikka, pituus
3. Sovellettu harjoitus
  - makuuammunta käytännössä
  - tuen paikka opeteltava
  - hinnan oikea kireys
4. Leikki / Peli

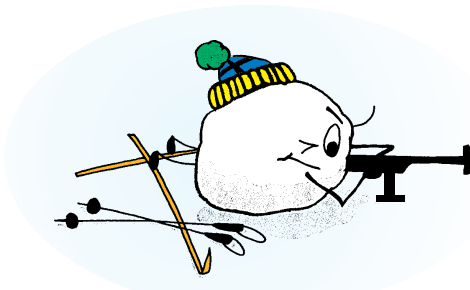

HANAKAT
alle 17v

MAKUAMMUNTA

Makuammunnassa on kiinnitettävä huomiota seuraaviin asioihin

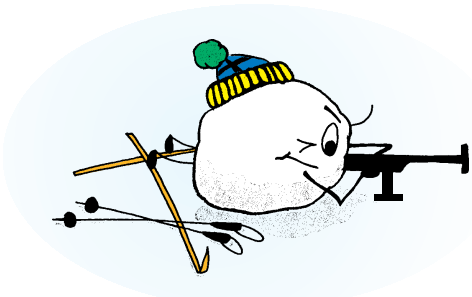
1. Asennon tukevuus
2. Oikea jalka saman suuntaisena aseeseen kanssa
3. Asennon korkeus
- hartiat samalle korkeudelle
4. Aina samaan asentoon

MAKUAMMUNTA

Makuammunnassa on kiinnitettävä huomiota seuraaviin asioihin

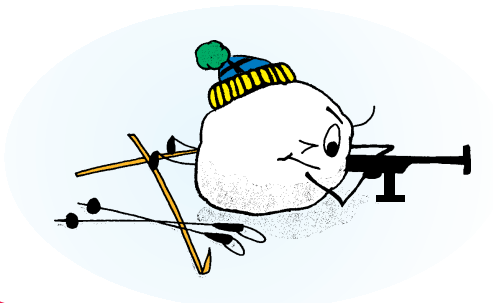
1. Vasen käsi noin 2 - 8 sm aseesta vasemmalle
2. Vasemman käden ranne suorana
3. Ase makaa lähes peukalon päällä
4. Hihnan tuokkuus oltava oikea
5. Oikea käsi 20 - 25 sm aseesta oikealle
6. Ote aseesta tukeva
7. Liipaisin oikealla etäisyydellä
8. Liipaiseva sormi suorana
9. Vasemmalla kädellä ei saa puristaa asetta
10. Ampumahansikasta pitää käyttää myös kesällä

MAKUAMMUNTA

Lippaan vaihdossa on kiinnitettävä huomiota seuraaviin asioihin

1. Lippaan vaihto suoritettava ampuma-asennossa
2. Piipun osoitettava taulujen suuntaan
3. Tyhjälipas pois ja täysi tilalle
4. Ammunnan jälkeen tyhjä lipas jää paikoilleen

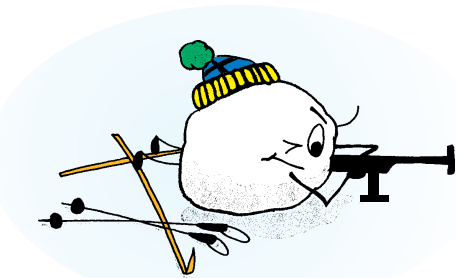
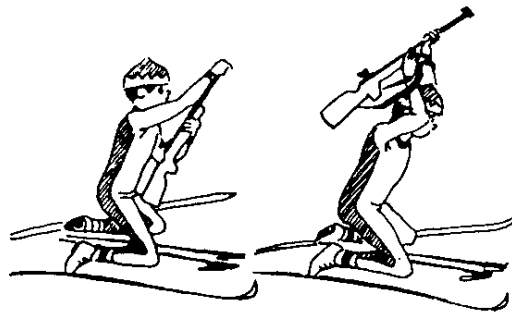
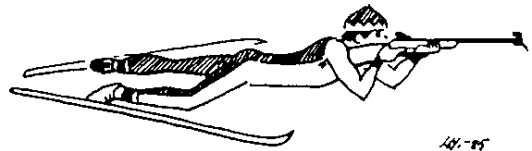
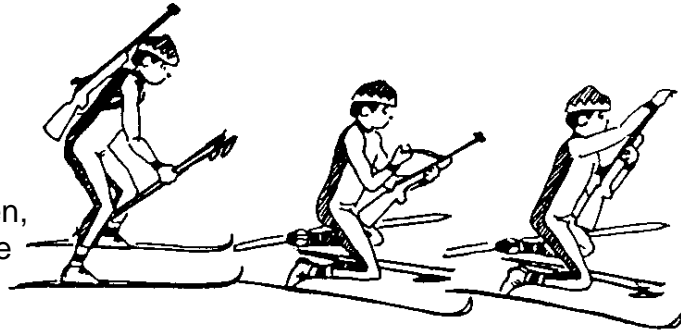
TOIMINTA MAKUUAMMUNNASSA

Ampumapaikkatoiminta talvella

- valmistautuminen henkisesti ammuntaan
  - keskitytään ammunnan oikeaan suorittamiseen
- oikean paikan valinta (mahdollisimman lähellä kohdistuspaikkaa)
- sauvat jalkojen väliin tai oikealle sivulle
- polvillaan ase pois selästä
- lumiläpät auki, piipun suunta ylös tai tauluille
- ampuma-asentoon meno ja ampumahihnan kiinnitys

- lippaan asettaminen paikoilleen, kun ase on suunnattuna tauluille
- latausliikkeen tekeminen ja ammunnan suorittaminen
- viisi laukausta, tyhjä lipas jää paikoilleen
- ammunnan lopettaminen ja valmistautuminen hiihtoon
- polvillaan lumiläpät kiinni ja ase selkään
- sauvat käteen, luistellen toisia häiritsemättä ladulle

TOIMINTA MAKUUAMMUNNASSA

Ampumapaikkatoiminta kesällä

- valmistautuminen henkisesti ammuntaan
  - keskitytään ammunnan oikeaan suorittamiseen
- haetaan ase telineestä, huomaa oikea kantaminen
- oikean paikan valinta (mahdollisimman lähellä kohdistuspaikkaa)
- lumiläpät auki, piipun suunta ylös tai tauluille
- ampuma-asentoon meno ja ampumahihnan kiinnitys
- lippaan asettaminen paikoilleen, kun ase on suunnattuna tauluille
- latausliikkeen tekeminen ja ammunnan suorittaminen

- viisi laukausta, tyhjä lipas jää paikoilleen
- ammunnan lopettaminen ja valmistautuminen hiihtoon
- polvillaan lumiläpät kiinni ja ase vietään telineeseen

MAKUAMMUNTA HARJOITTEET

Makuuammunnan harjoittelussa on tärkeää saada aina samanlainen ampuma-asento, tätä voit harjoitella seuraavasti:

Tähtäys silmät kiinni

- ota ampuma-asento, sulje silmät n 3 sekunnin ajaksi ja avaa silmät ja katso mihin ase on suuntautunut ja tee korjaukset asentoon seuraavasti

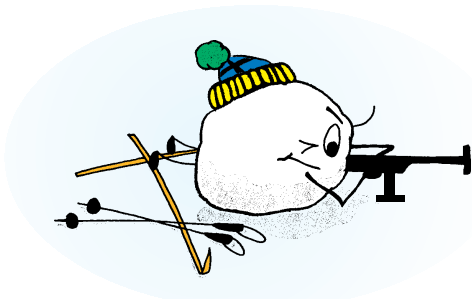
- A ase osoittaa taulun alle - siirrä lantiota taaksepäin
- B ase osoittaa taulun yli - siirrä lantiota eteenpäin
- C ase osoittaa vasemmalle - siirrä lantiota vasemmalle
- D ase osoittaa oikealle - siirrä lantiota oikealle

Kun olet saanut asennon pysymään oikeana voit kokeilla ampua silmät suljettuna, tee hyvä asento sulje silmät, pienen hetken kuluttua voit ampua.

Makuuammuntaa voit myös harjoitella ottamalla asento silmät suljettuina, käy makuulle, sulje silmät ja tee hyvä ampuma-asento, tarkasta minne ase osoittaa ja tee tarpeelliset korjaukset.

Näitä harjoitteita on tehtävä runsaasti, joka kerta suoritus alusta loppuun samanlaisena.

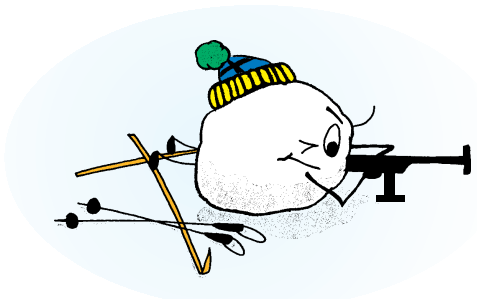
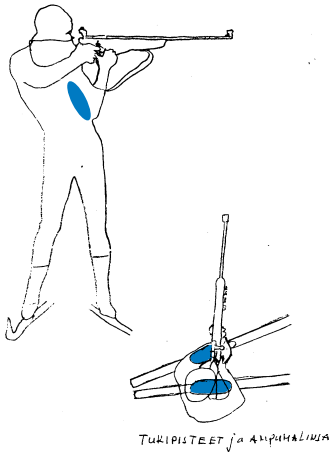
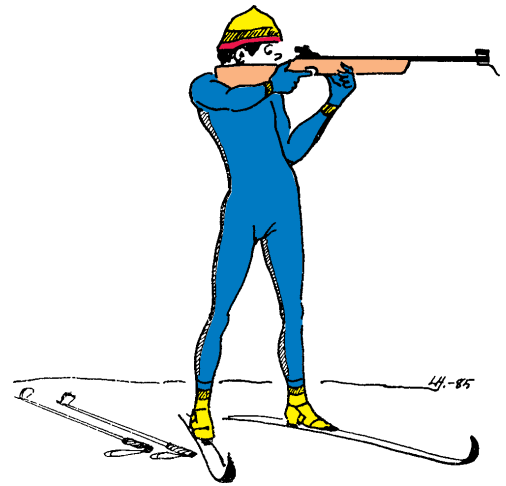

PYSTYASENTO

Pystyammunnan asento

- tasapainoinen, jännittämätön asento, yksilöllinen

- pään asento suora
- aseensa perä olkapään kuopassa
- oikea käsi lähes vaakasuorassa
- vasen käsi tukee lonkkaan
- ase etu- ja keskisormen välissä (yksilöllinen)
- jalat hartianleveydellä haara-asennossa
- paino tasaisesti molemmilla jaloilla
- polvet suorassa mutta ei lukossa
- oikea rintamasuunta tauluille

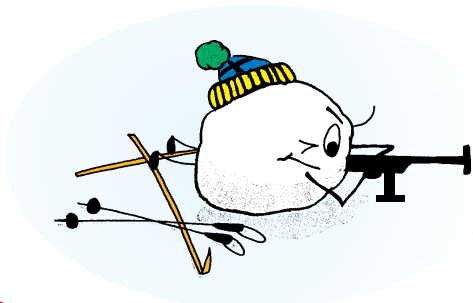
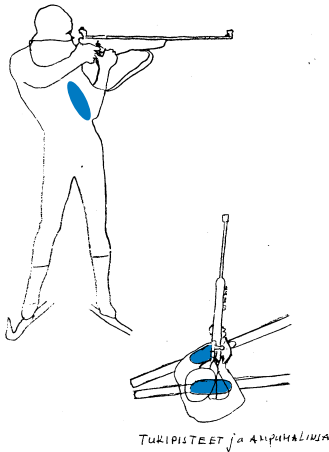

PYSTYASENTO

Pystyammunnan asento

- tasapainoinen, jännittämätön asento, yksilöllinen

- pään asento suora
- aseeseen perä olkapään kuopassa
- oikea käsi lähes vaakasuorassa
- vasen käsi tukee lonkkaan
- ase etu- ja keskisormen välissä (yksilöllinen)
- jalat hartianleveydellä haara-asennossa
- paino tasaisesti molemmilla jaloilla
- polvet suorassa mutta ei lukossa
- oikea rintamasuunta tauluille

PYSTYAMMUNTA

1 - Pää pidetään rentona suorassa. Katse on suunnattu suoraan. Silmän etäisyys diopterista 3-6 cm.

2 - Aseta tukevan käden asento. Kämmen on aseenn painopisteessä.

3 - Vartalon painopiste. Ylävartalo taivutetaan taaksepäin ja kierretään sivulle. lantiota työnnetään eteen.

4 - Lihastyö.

5 - Ampuma-asennon ja aseenn painopisteen linja.

6 - Aseenn painopisteen linja. Aseenn painopiste mahdollisimman lähellä vartaloa.

7 - Jalkaterien asento lähellä sama kuin talvellakin

8 - Polvet löysästi taakse painettuna

Laukaisevan käden käsivarren asento

9 - Olkavarsi lähes vaakatasossa.

10 - Aseenn perä nojaa tukevasti olkaniivelen kolmiolihasta vasten.

PYSTYAMMUNTA

Tukevan käden asento
pystyasennossa

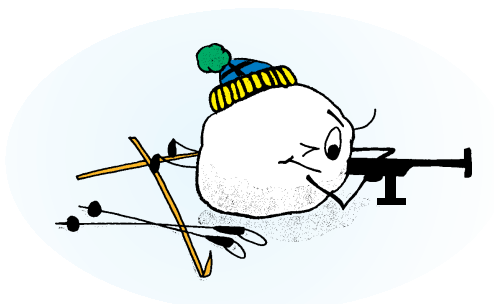
Käden asento kivääriä
pidettäessä

a - sormenpäällä

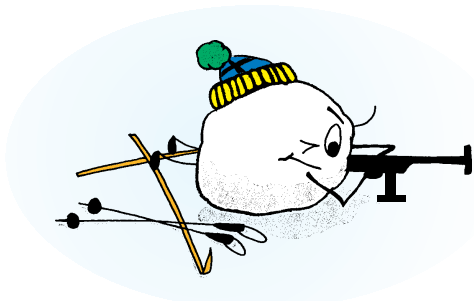
b - ase sormihangassa (etu- ja keskisormi)

c - kämmenen päällä

d - rystysten päällä

PYSTYAMMUNNAN TUKIPISTEET

PYSTYAMMUNTA

Lippaanvaihto

1. Ampuma-asentoon meno
2. Tyhjälipas pois ja uusi tilalle
3. Ammunta
4. Tyhjälipas jää paikoilleen

Erlaisia pystyasentoja

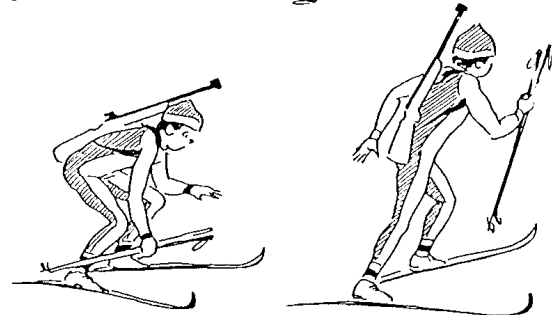
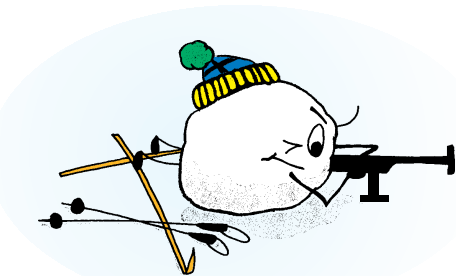
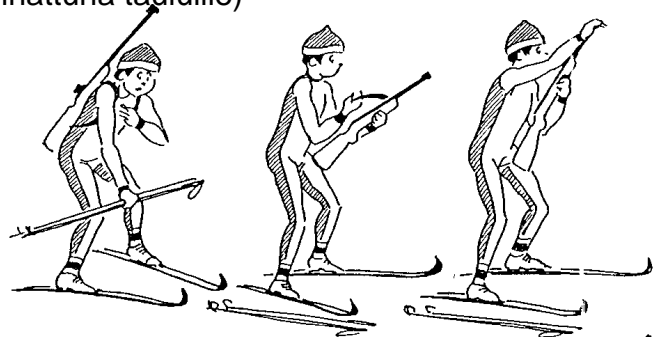
TOIMINTA PYSTYAMMUNNASSA

Ampumapaikka toiminta

- valmistautuminen henkisesti ammuntaan
  - keskitytään ammunnan oikeaan suorittamiseen
- paikan valinta
- sauvat sivulle
- ase selästä
- lumiläpät auki
- vilkaisu tuuliviireihin
- lipas kiinni aseeseen (piippu suunnattuna tauluille)

- tasapainoinen asento
- lukko kiinni - 5 laukausta
- lumiläpät kiinni
- tyhjä lipas jää paikoilleen
- ase selkään
- sauvat käteen, luistellen toisia häiritsemättä ladulle
- pystyammunnassa saa käyttää ampumahihnaa apuna

PYSTY ASENTO

Pystyammunnan harjoittelussa on tärkeää saada aina samanlainen ampuma-asento, tätä voit harjoitella seuraavasti:

Tähtäys silmät kiinni

- ota ampuma-asento, sulje silmät n 3 sekunnin ajaksi ja avaa silmät ja katso mihin ase on suuntautunut ja tee korjaukset asentoon seuraavasti

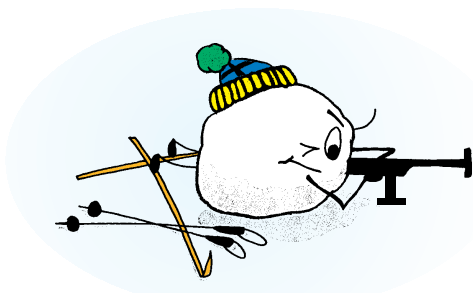
- A ase osoittaa taulun alle - taivuta vartaloa hieman taakse tai muuta sormi otetta korkeammaksi
- B ase osoittaa taulun yli - muuta sormi otetta matalammaksi
- C ase osoittaa vasemmalle - siirrä takimmaista jalkaa taakse
- D ase osoittaa oikealle - siirrä takimmaista jalkaa eteen

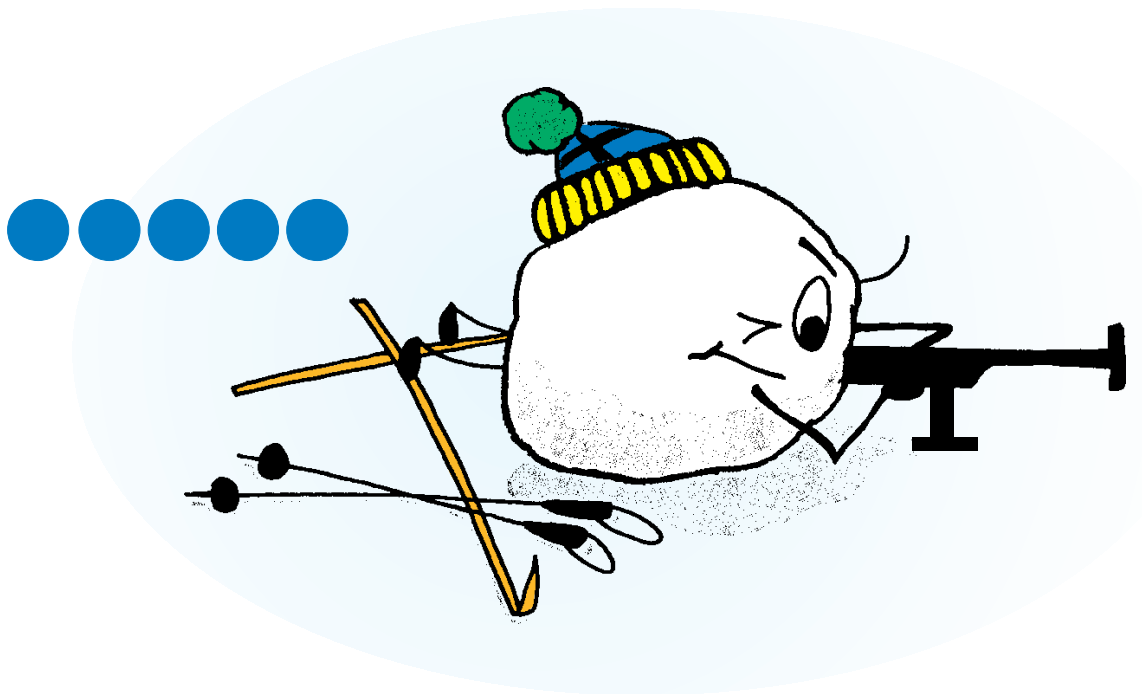
Kun olet saanut asennon pysymään oikeana voit kokeilla ampua silmät suljettuna, tee hyvä asento sulje silmät, pienen hetken kuluttua voit ampua.

Ampuma-asennon ottamista voit myös harjoitella ottamalla asento silmät suljettuina, sulje silmät ja tee hyvä ampuma-asento, tarkasta minne ase osoittaa ja tee tarpeelliset korjaukset.

Näitä harjoitteita on tehtävä runsaasti, joka kerta suoritus alusta loppuun samanlaisena.

**SUOMEN AMPUMAHIIHTOLIITTO
FINNISH BIATHLON ASSOCIATION**

**VIRHEIDEN
KORJAAMINEN**

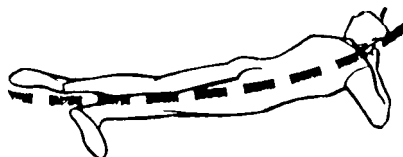
VIRHEIDEN KORJAAMINEN

VIRHEEN KUVAUS

OSUMAKUVIO

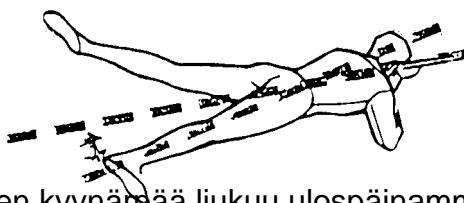

vartalo kaareva

ampuma-asennon jännitys ohjaa asetta oikealle

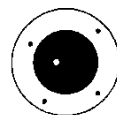
vartalon väärä kulma

laukaisevan käden kynänpää liukuu ulospäinammunnan aikana

korkea ampuma-asento

asetta laukaisevan käden kynänpää liian etäällä aseesta

asetta tukeva käsi liikaa aseensa ulkopuolella

ampuma-asennon jännitys ohjaa asetta vasempaan

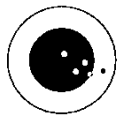
ase tukevan käden sormien päällä

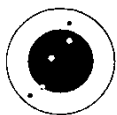
laukaisevan käden kynänpää liian lähellä vartaloa

laukaisevan käden kynänpää liian etäällä vartalosta

kynänpäät liian etäällä toisistaan

VIRHEIDEN KORJAAMINEN

VIRHEEN KUVAUS

OSUMAKUVIO

leveä
jalkojen asento

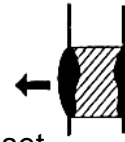
kapea
jalkojen asento

paino
yhdellä jalalla

jalkaterät
samansuuntaiset

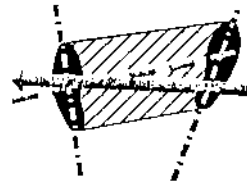
laukaisevan
käden kyynär-
pää alhaalla

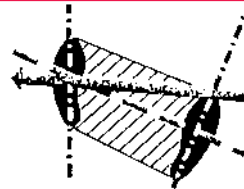
laukaisevan
käden kyynär-
pää ylhäällä

jalkojen asento
ampumasuuntaan

jalkojen asento
ampumasuuntaan

pää kurkottaa eteenpäin

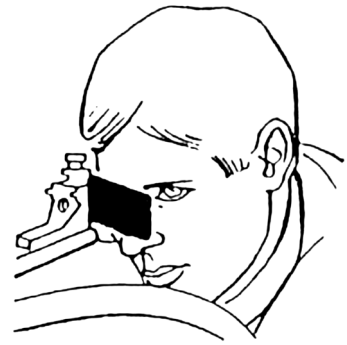
poski ohjaa voimakkaasti asetta

TÄHTÄYSVIRHEIDEN KORJAAMINEN

Ampumahiihtäjän on opeteltava tähtäämään kumpikin silmä auki. Jos opetteleminen tuottaa vaikeuksia, voidaan toisen silmän edessä käyttää näköestettä, musta tai valkea, huomioi kontrasti ero, talvella voi olla valkea läppä.

VIRHEEN KUVAUS

silmä kiinni laukaisuhetkellä
pitkäaikainen tähtääminen
jälkipidon puuttuminen
tähtäyslinjan vaeltaminen
tähtäämisen ja kiväärin liikkeen epäsymmetria

OSUMAKUVIO

tähtäyskuva virheellinen

tähtäyskuva virheellinen

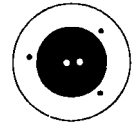
VIRHEET OSUMISSA

VIRHEEN KUVAUS

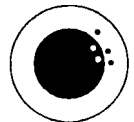
OSUMAKUVIO

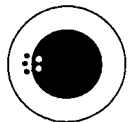
Ampumapaikalletulo liian hidas- tai nopeavauhtinen
ammunnan valmistavien toimenpiteiden järjestyksen
muuttaminen totutusta
arviointivirheet puuskittaisella tuulella
urheilijan henkisen valmiuden tila

tuulee vasemmalta
aurinko vasemmalla

tuulee oikealta
aurinko oikealla

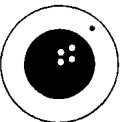
tuulee edestä
valaistuksen heikkeneminen (hämärtyminen)

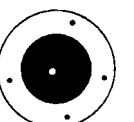
tuulee takaa
valaistuksen paraneminen (kirkastuminen)

suoritusta seuraavien (mm. katsojat)
henkilöiden vaikutukset

riitämätön vaatetus
ampuma-alustan vaihtelu (kovuus, pehmeys ja
kaltevuus jne.)
aseeseen tehdyt muutokset (liipasin, ampumahihna ja
tukki jne.)
patruunan vaihtaminen

LAUKAISUTEKNIikka

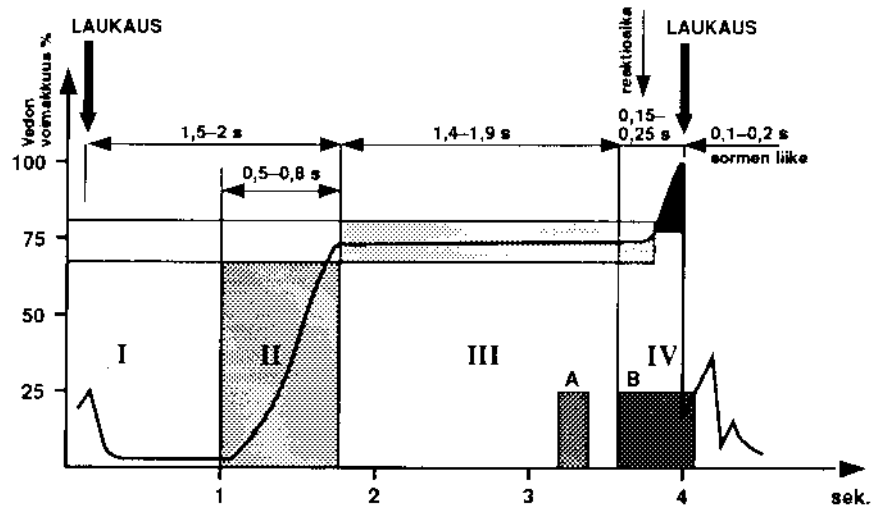

Laukaisutekniikka ampumahiihtoammunnassa neljän sekunnin ampumarytmillä

- I 0–1 s asean lataaminen
II 1–2 s karkea tähtääminen eli tähtäyslinjan siirtäminen täplään
III 2–4 s rengasjyvän keskittäminen täplään
A= hetki, jolloin täplä on lyhyen aikaa tähtäimien keskipisteessä (0,2–0,3 s)
B= hetki, jolloin täplä on pitempään 0,3 sekunnista eteenpäin tähtäimien keskipisteessä
IV laukaisutapahtuma, kun silmä on todennut täplän alueen tähtäimien keskipisteessä, reaktioaika laukaisun aloittamiseen on 0,15–0,25 sekuntia

Aseen laukaisevan sormen liike 0,1–0,2 sek. (kuva).

Riittävällä etuvedolla varmistetaan, että laukaus lähtee riittävän nopeasti täplän ollessa tähtäimien keskipisteessä. Ase ei ehdi liukua pois maalista.

Ampumahiidossa on edullisinta käyttää etuvedollista liipaisutekniikkaa.

Etuviedon voimakkuus on 70 - 80 % laukaisuvastuksesta.

Etuviedolla poistetaan nykäisevät laukaukset.

Loppuvastus voitetaan (500 g) vetämällä liipaisimesta joko jatkuvalla tai asteettaisella liikkeellä niin kauan kunnes ase laukeaa.

Mikäli et kykene suorittamaan laukausta 4 - 5 sekunnin kuluessa lataamisesta tai edellisestä laukauksesta, on tehtävä laukauksen valmistelut uudelleen.

LAUKAISUVIRHEET

VIRHEEN KUVAUS

OSUMAKUVIO

etuvedoton laukaus

liian voimakas etuveto

nykivä sormen liike

liian pitkäaikainen etuveto

jatkuvasti kasvava etuveto

laukaiseva sormi nojaa aseeseen kahvaan

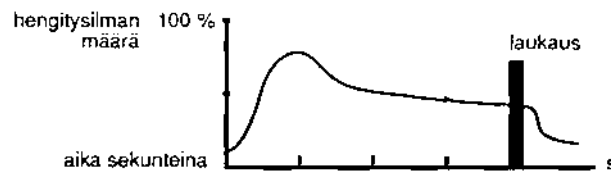

HENGITYSVIRHEIDEN KORJAAMINEN

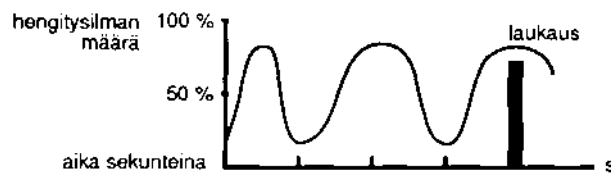

VIRHEEN KUVAUS

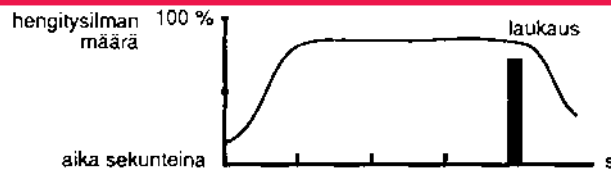
pitkäaikainen hengityksen pidättäminen

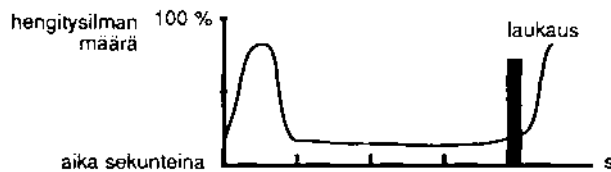
ei pidätä hengitystä lainkaan

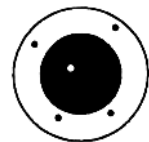
keuhkot täynnä

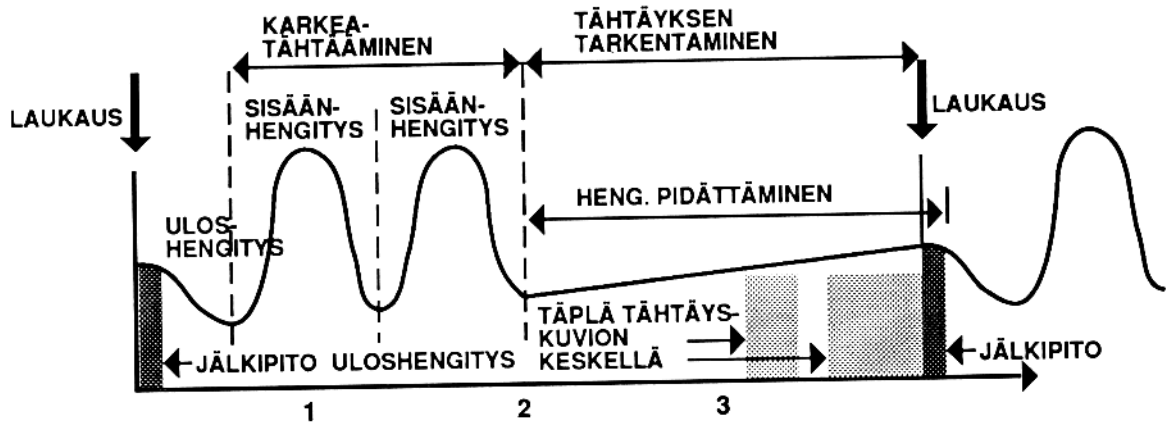
keuhkot tyhjänä

OSUMAKUVIOT

HENGITYSTEKNIikka

Hengitystekniikka kun laukausten väli on neljä sekuntia.

Koulu- ja ampumahiihtoamunnan hengitystekniikat ovat periaatteitaan samanlaiset. Oheisessa kaaviossa 4 sekunnin laukausrytmin hengitystekniikka.

Opettele vakioimaan hengitystekniikkasi laukausten välillä ja yhdistä se viiden laukauksen sarjoihin.

Neljän sekunnin laukausrytmi on riittävä nopeus.